

הידוש של מקרא

פרשת וירא

ובשלמא לביאור ב' ברש"י דהגיע לה וסת וממילא בעצמה כבר ראתה הנם שתוכל להוליד, ולכך לא תמהה על עצמה, מ"מ א"כ למה על אברהם אדונה כן תמהה, הרי עכשיו ראתה מעשה ניסים היפלה מה' דבר להיעשות עוד נס שגם אדונה יוליד בנים.

עוד צריך ביאור מניין לנו כלל דמה שצחקה שרה היה על האפשרות שתלד, אולי צחוק היה לה מה שהגיע לה וסת בו בזמן שאדונה זקן, דממילא היה בזה צחוק שהיא חזרה לנערותה ומשא"כ אדונה זקן, וממילא על עצם מה שתוכל להוליד בנים אולי לא צחקה כלל ומחמת הנם שראתה.

ולפי זה גם יקשה למה כשאמר ה' אל אברהם למה צחקה שרה אמר דצחקה על האף אמנם אלד ואני זקנתי, בו בזמן שאפשר לפרש צחוקה על מה שאדונה זקן והיא היתה לה עדנה.

עוד קשה למה כלל אמר הקב"ה לאברהם למה זה צחקה שרה, ולא הוכיחה הקב"ה לה בעצמה, הרי גם היא נביאה אותה, ולמאי יש להקב"ה לספר לאברהם כס, דלמאי צריך הוא לידע מכך.

ועוד קשה למה שינה הכתוב לומר ואני זקנתי ומפני השלום, וכי כ"כ חמור הוא שצחקה שרה שלא תוכל להוליד משום שאדונה

ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלותי היתה לי עדנה ואדני זקן: ויאמר ה' אל אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנתי (יה, יב יג). עיין רש"י דביאר היתה לי עדנה צחצוח בשר וכו', דבר אחר ביאר עידן היינו זמן וסת נדות, והיינו שהגיע לה וסת אחר שכבר חדל לה קודם אורח זה. וגבי ואני זקנתי ביאר רש"י דשינה כאן הכתוב ואמר דאמרה על עצמה ואני זקנתי ולא כפי שאמרה ואדני זקן, ומפני השלום.

ובאמת צריך ביאור כאן כמה עניינים, בתחילה צריך ביאור מה הוא הדגש הכתוב לומר ותצחק שרה 'בקרבה', וכי לא די לומר ותצחק שרה, דמה הענין בזה שצחקה בקרבה.

עוד קשה מה היה כלל תמיהה לה שתלד הגם דאברהם אדונה זקן, הרי כבר ראתה דנולד לו ישמעאל בזנותו, והגם דעכשיו כבר זקן יותר וכפי שאמרה תורה באים בימים, מ"מ כיון דפעם אחת ילד הגם דזקן, ממילא היה לה לסמוך שגם עכשיו שזקן יותר יוליד בנים.

עוד צריך ביאור למה באמת התמיהה שהיה לה היה על אברהם ולא על עצמה, הרי בה כתיב חדל להיות לה אורח כנשים, וממילא בה התמיהה גדולה יותר, ולמה לא אמרה ואני זקנתי.

חידושו

וירא

של מקרא

זקן, הרי דבר ברור וידוע הוא ולמה יגרום דבר זה להפריד השלום ביניהם.

עוד קשה הא דאמרה לקמן שרה וכדאמר הכתוב ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראה, והרי ראתה שיודע אברהם מצחוקה ואיך תכחש בפניו. וגם איך שייך שצדקת כמותה תשקר לומר לא צחקתי.

עוד צריך ביאור מה רצה הכתוב באומרו כי יראה, הרי ברור לך דלכך ותכחש שרה מה דצחקה.

ואולי יש לומר דבאמת ראתה שרה הנם שהיה לה שאחר שחדל לה אורח כנשים היה לה עדנה, דהיינו הגיע לה וסת נדות, וכדביאר רש"י, ולכך צחקה וכפי שאמרנו על כך שהיא הגיע לה וסת וחזרה לנערותה בו בזמן שאברהם אדונה זקן, והיה בכך איזה שהוא זלוזל באברהם, ועל דבר זה הקפיד עליה הקב"ה, ולכך אמר לאברהם למה זה צחקה שרה.

ובאמת איירי ששמע אברהם קול צחוקה, רק דהטעם למה צחקה לא ידע, וזהו בקרבה, היינו הטעם היה כמום עמה בקרבה, והיות וכך היה חשש שישמע אברהם מזה ויגרום לפירוד ביניהם על שזילזלה בו, ולכך לא רצה הקב"ה שידע אברהם דעליו צחקה וזילזלה, ולכן שינה הכתוב ואמר דצחקה על שהאף אמנם אלד ואני זקנתי, ועל אף דבאמת על עצם שתלד לא צחקה אחר שראתה הנם שהיה לה.

ולכך כשאמר לה אברהם למה צחקה ותכחש לאמר לא צחקתי, דבאמת לא צחקה על מה שתוכל לילד וכפי שאמר לה אברהם. וזהו דאמרה 'כי יראה', היינו דעל אף שהיתה יראה שיודע הדבר לאברהם,

משום דהמעשה היה ששמע אברהם קול צחוקה רק דלא ידע הוא על מה צחקה, וממילא להכחיש מה שכלל צחקה לא היתה יכולה כיון דשמע אברהם להדיא כן, מ"מ כיון דהאמת היה שלא על כך צחקה אלא מה שזילזלה באברהם על ואדני זקן, לכך אמרה לא צחקתי כי יראה, דלהוציא דבר שקר מפיה היתה יראה, ועל זה השיב לה אברהם לא כי צחקת ושמעתי קול הצחוק ולא תוכלו להכחישו, רק שהוא לא ידע שהוא מכחישה רק על מה צחקה ולא על עצם צחוקה.

ולפי זה ניחא הכל, דבאמת על עצמה לא תמחה על עצם הלידה דהרי ראתה הנם שחזר לה וסת, וגם על אברהם על עצם הלידה לא צחקה האיך תלד ואדני זקן, דהרי ראתה בישמעאל שהוליד לעת זקנותו, וגם ראתה מעשה ניסים בעצמה דממילא אין לחשוש שבו לא יהא כן, אלא דצחקה על מצב זה שהיא חזרה לנערותה בעוד אדונה זקן.

ולכך כתיב ותצחק 'בקרבה', לומר דעל אף שהיה קול צחוקה בקול ולכך שמע אברהם כן וכפי שאמר לה אח"כ לא כי צחקת, מ"מ טעם צחוקה היה רק בקרבה וזה לא ידע אברהם. ולכך שינה הכתוב טעם צחוקה כדי שלא ידע אברהם שזילזלה בו.

ולכך גם נאמר הדבר לאברהם ולא לה, כדי שלא יודע לו הזילזול בו, אבל באמת גם מה שזילזלה היה במשהו ביותר, דהרי אפי' בצחוקה זה קראה לו אדני, וממילא רק לפום דרגת צדקתה של שרה היה בזה גרם של איסור.

וממילא בכך ניחא איך הכחישה לאמר לא צחקתי, דבאמת על דבר זה שהוכיחה

חידושו

וירא

של מקרא

הדבר אצל הקב"ה, מ"מ יש מכארים שם העניין בכמה דרכים, ואכמ"ל.

אברהם וכפי ששינה הכתוב לא צחקה, רק דהיה די בכך שתדע לכפר על זילזול זה.

ואולי יש לומר דבאמת צוה לו כן הקב"ה רק כדי למען יצוה את בניו ואת ביתו ממש אחריו, ולא כדי להחזיר את הרשעים בסדום למוטב, והיינו דכדי שיהא לבניו וביתו אפשרות להפך בזכותם כשיהיו הם בצרותיהן, לכך רצה הקב"ה שיוריד אברהם לעולם לימוד זכות זה ובכך יועיל הדבר לבניו בבא הזמן, וכפי שאנו מתפללים ביום כיפור בטענה זו של אברהם חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע.

ובאמת את הרשעים הללו לא רצה הקב"ה להציל כלל, וכפי שאמר הכתוב באבוד רשעים רינה.

ולפי זה גם ניהא מה שהקשינו האיך היה הו"א להמית צדיק עם רשע, דבאמת לא היה כלל הו"א אצל הקב"ה להמית צדיק עם רשע, דגלוי וידוע לפניו שלא היו ביניהם צדיקים כלל, וכפי שפירש רש"י על מה דכתיב כל העם מקצה, דמקצה העיר עד קצה אפי' אחד לא היה מוחה בהם, ולומר שאפי' צדיק אחד אין ביניהם, ורק כל המשא ומתן שהיה לאברהם עם הקב"ה בזה היה כדי ללמד זכות על בניו לעתיד וכנ"ל.

רק דלעצם טענותיו של אברהם עדיין יש לדון כנ"ל למה רצה להציל כל העיר בעבור הצדיקים, ולא אמר שיומתו הרשעים לבדם.

וצריך לומר דהיות ואמר הקב"ה דכלה יעשה בהם, דהיינו שיכחיד העיר לגמרי, ממילא לכך חשש אברהם שיומתו כולם, ולכך

ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע וגו' ולא תשא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבך: חללה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע (יה, כג – כה). צריך ביאור בפרשה זו כמה דברים, בתחילה צריך ביאור למה כלל רצה אברהם להציל את סדום, וכי רשעים הללו למאי צריכין אותן בעולם, וכי ישראל נינהו שהיה לאברהם להצילם, וכבר אמר הכתוב באבוד רשעים רינה.

עוד צריך ביאור למה בשביל הצדיקים אשר בקרבך רצה אברהם להציל כולם, דלמה לא יומתו הרשעים ואילו הצדיקים ינצלו.

עוד קשה למה באמת יספה צדיק עם רשע, וכי הקב"ה רצה להמית הצדיקים דלמה באמת היה הו"א כזה.

ואולי יש לומר דראה אברהם דבא הקב"ה ומגלה לו מה שהוא עושה, וזה גילה לו כדביאר באור החיים הק' לעיל למען אשר יצוה את בניו ואת אחריו ושמרו דרך ה', דהיינו שביד אברהם אולי להחזירם למוטב ובכך להצילם, דממילא לכך רצה אברהם להפך בזכותם, דאם לא בשביל כך לא היה מגלה לו הקב"ה דבר זה.

רק דעדיין קשה למה הקב"ה צוה לו כן, וכי הקב"ה אינו שמח באבוד רשעים, וזה ודאי א"א לומר, דאם אצל הקב"ה אין זה רינה לא שייך שלנו כן יהא הדבר רינה, דמי נעשה אנן רינה בזמן שהקב"ה בצער.

והגם דאמרו בחז"ל מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה, דמשמע שכן קשה

חידושו

וירא

של מקרא

בהצלתו לא ניצלו שאר בני העיר דהוא
לא היה עמהם באותו גזירת כלה, כיון
שאינו משלהם הוא.

ביקש ולא תשא למקום בעבור הצדיקים,
ואילו שימותו הרשעים לבד לא בא כאן
בחשבון, דהרי לא זה הגזרה היה עליהם,
והגזרה היתה לעשות בהם כלה, והיות
וכלה א"א לעשות בהם משום דחלילה לך
להמית צדיק עם רשע, ממילא יש לבטל
הגזרה לגמרי.

ועל אף דא"כ יקשה האיך ניצל לוט מן הגזרה,
והרי הגזרה היתה לעשות כלה, יש לומר
דלוט לא מן העיר הוא נחשב, דאורח היה
שם ודי היה להוציאו ובכך להצילו, אבל

יוצא לאור ע"י הר"ר זלמן חיים הומינר הי"ו, מחבר גליון 'דפירשנו' על הדף היומי,
קרית קרעטשניף רחובות.

להנצחות ולרשימת תפוצה וכן לכל ענייני הגיליון ניתן לפנות למס' פאלפון
0533132203 או למייל sh0533132203@gmail.com